

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1111/2018
28.11.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ..., ВВ из ... и ГГ из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Зечевић, адвокат из ..., против туженог ДД са седиштем у ..., чији је пуномоћник Страхиња Давидов, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године, у седници одржаној 28.11.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца АА и ГГ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 288/14 од 08.05.2017. године у делу којим су одбијени захтеви тужилаца АА и ГГ за исплату разлике зараде за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године, као и у делу којим је одлучено о трошковима поступка у односу на ове тужиоце, и предмет враћа Основном суду у Новом Саду на поновно суђење у том делу.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужилаца ББ и ВВ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужилаца ББ и ВВ изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 288/2014 од 08.05.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен захтев тужилаца АА и ГГ. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви тужилаца ББ и ВВ. Ставом трећим и петим изреке изреке обавезан је тужени да тужиоцима АА и ГГ за период: од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године, од 27.02.2012. године до 04.05.2012. године и од 01.05.2013. године до 31.12.2013. године на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде и то по основу увећања за рад у сменама исплати износе означене у ставу трећем и петом изреке, са припадајућом законском затезном каматом на те износе почев од 01.12.2016.

године до исплате, и да им исплати обрачунату законску затезну камату у износима означеним у ставу трећем и петом изреке, као и да за рачун ових тужилаца на наведене износе уплати припадајуће доприносе за обавезно здравствено и социјално осигурање надлежним фондовима. Ставом четвртим и шестим изреке одбијени су захтеви тужилаца АА и ГГ преко досуђеног износа на име разлике између исплаћене и припадајуће зараде за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године и захтеви за исплату законске затезне камате на те износе, као и захтеви да се на одбијене износе уплате припадајући доприноси за обавезно здравствено и социјално осигурање. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев тужиоца ББ којим је тражио да се обавезе тужени да му за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године на име главног дуга по основу разлике између исплаћене и одговарајуће зараде исплати 92.357,49 динара, са законском затезном каматом од 01.12.2016. године до исплате, као и захтев за исплату обрачунате законске затезне камате у износу од 57.815,40 динара, и да за рачун овог тужиоца на горе наведене износе за наведени временски период уплати припадајуће доприносе за обавезно здравствено и социјално осигурање. Ставом осмим изреке, одбијен је захтев тужиоца ВВ којим је тражио да се обавезе тужени да му за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године на име главног дуга по основу разлике између исплаћене и одговарајуће зараде исплати 65.300,98 динара, са законском затезном каматом од 01.12.2016. године до исплате и захтев за исплату обрачунате законске затезне камате у износу од 40.799,66 динара, као и да за рачун овог тужиоца на те износе уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално и здравствено осигурање. Ставом деветим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима АА и ГГ накнади парничне трошкове у износу од 150.250,00 динара, са законском затезном каматом од дана пресуђења до исплате. Ставом десетим изреке, обавезани су тужиоци ББ и ВВ да туженом солидарно накнаде парничне трошкове у износу од 72.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом једанаестим изреке, тужиоци су ослобођени обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2369/17 од 26.01.2018. године, ставом првим изреке, жалба туженог делимично је усвојена и решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди делимично преиначено, тако што је одбијен захтев за исплату затезне камате на износ трошкова поступка од 08.05.2017. године, као дана пресуђења, до дана извршности пресуде, док је у преосталом делу жалба туженог одбијена и првостепена пресуда у усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву потврђена. Ставом другим изреке, жалба тужилаца је одбијена и првостепена пресуда у одбијајућем делу потврђена, а у усвајајућем делу одлуке о трошковима поступка жалба тужилаца ББ и ВВ делимично усвојена и решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди делимично је преиначено, тако што је одбијен захтев за исплату затезне камате на износ трошкова поступка од 08.05.2017. године, као дана пресуђења, до дана извршности пресуде. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што су предложили да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11, 55/14) прописано је да ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна

питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија). Ставом 2. истог члана прописано је да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суду у већу од пет судија.

Испитујући испуњеност услова за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца АА и ГГ дозвољена, због потребе уједначавања судске праксе и тумачења права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог на неодређено време. Тужиоци АА и ГГ су у спорном периоду радили у сменама (све три смене), док тужиоци ББ и ВВ нису радили у сменама. Појединачним анексима уговора о раду, које су тужиоци закључили са туженим, уговорено је да запослени и послодавац прихватају да се на сва права, обавезе и одговорности које нису утврђене овим уговором примењују одговарајуће одредбе закона и Колективног уговора, као и да су сагласни да се у случају измене, допуне или закључења новог Колективног уговора на уговорни однос примењују измењене и нове одредбе и без посебно закљученог новог уговора о раду. У спорном периоду у примени је био Колективни уговор туженог из маја 2010. године, који се примењивао до 24.12.2013. године. За време важења наведеног Колективног уговора, закључен је Посебан грански колективни уговор за металску индустрију Србије („Службени гласник РС“, број 10/12 од 10.02.2012. године, ступио на снагу 19.02.2012. године), који се односио и на туженог почев од 05.05.2012. године, односно од ступања на снагу Одлуке Министра рада и социјалне политике о примени Посебног колективног уговора за металску индустрију на све послодавце који обављају ову делатност („Службени гласник РС“, број 41/12), који је важио до 30.04.2013. године. Одредбама Посебног гранског колективног уговора за металску индустрију Србије било је прописано да се примењује на све запослене код послодавца и то непосредно на делатности металског комплекса, да су учесници колективног уговора код послодавца код којих је организован синдикат, у обавези да у складу са одредбама закона и овог колективног уговора закључе колективни уговор или изврше измене и допуне важећег колективног уговора, ради усклађивања са одредбама закона и Посебног гранског колективног уговора. Прописано је и да су послодавци и чланови Уније послодавца Србије, код којих ни један синдикат не испуњава услове репрезентативности или синдикати нису закључили споразум о удруживању, односно ако учесници у колективном преговарању не постигну сагласност за закључење колективног уговора, дужни да донесу општи акти или изврше измене и допуне постојећег општег акта, ради усклађивања са одредбама закона и Посебног гранског колективног уговора, те да са запосленима закључе уговоре о раду или их ускладе са одредбама Посебног гранског колективног уговора. Тужени је тужиоцима за период од 01.01.2011. године, односно од 27.02.2011. године до 31.12.2013. године обрачунавао и исплаћивао одговарајућу зараду у складу са уговором о раду и Колективним уговором, на име основне и увећане зараде, осим увећане зараде за сменски рад, с обзиром да је увећану зараду за сменски рад обрачунао и исплатио само за рад у другој смени у висини од 10% од основице. Из налаза и мишљења судског вештака нижестепени судови су утврдили да тужени у спорном периоду није примењивао Посебан грански колективни уговор за металску индустрију, па тужиоцима АА и ГГ приликом обрачуна зараде није вршио увећање за рад у сменама у складу са тим Посебним гранским колективним уговором.

Нижестепени судови су делимично усвојили захтев тужилаца АА и ГГ, тако што су обавезали туженог да им исплати разлику између исплаћене и припадајуће зараде, обрачунате у складу са Колективним уговором туженог и анексима уговора о раду, а за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године одбили захтеве ових тужилаца за исплату разлике до износа зараде за рад у сменама, обрачунате применом Посебног гранског колективног уговора, јер тужени свој Колективни уговор није ускладио са одредбама Посебног гранског колективног уговора, због чега нема ни места примени Посебног гранског колективног уговора. Осим тога, сматрали су да нема места примени Посебног гранског колективног уговора, јер исти не садржи радна места на која су тужиоци били распоређени.

Захтев тужилаца ББ и ВВ нижестепени судови су одбили, као неосноване, јер они немају право на увећану зараду по овом основу, с обзиром да су радили у једној смени.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужилаца АА и ГГ указује на погрешну примену материјалног права у делу којим су одбијени њихови захтеви за исплату увећане зараде за рад у сменама за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године.

Чланом 256. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05) прописано је да општи и посебан колективни уговор непосредно се примењују и обавезују све послодавце који су у време закључивања колективног уговора чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора. Према члану 257. став 1. истог закона министар може да одлучи да се колективни уговор или поједине његове одредбе примењује и на послодавце који нису чланови удружења послодаваца – учесника колективног уговора. Чланом 258. ставом 1. истог закона прописано је да министар може, на захтев послодавца или удружења послодаваца, да одлучи да се колективни уговор из члана 257. овог закона у делу који се односи на зараде и накнаде зараде не примењује на поједине послодавце или удружења послодаваца, док је ставом 2. истог члана прописано да послодавац, односно удружење послодаваца, могу да поднесу захтев за изузимање од примене колективног уговора са проширеним дејством, ако због финансијско-пословних резултата нису у могућности да примене колективни уговор, а ставом 3. да уз захтев из става 2. овог члана послодавац или удружење послодаваца дужни су да доставе доказе о разлозима за изузимање од примене колективних уговора са проширеним дејством. Чланом 259. истог закона прописано је да одлуку о изузимању од примене колективног уговора министар доноси по прибављеном мишљењу Социјално-економског савета.

Правилна примена наведених законских одредби подразумева да је у овом случају Посебан грански колективни уговор морао бити непосредно примењен, без обзира што тужени није ускладио одредбе свог Колективног уговора са њим, јер запослени не може да трпи штетне последице, а послодавац да извлачи корист из чињенице да појединачни колективни уговор није усклађен са посебним гранским, који хијерархијски има већу правну снагу.

Из налаза и мишљења судског вештака следи да је судски вештак извршио усклађивање коефицијента за исплату зарада, због чега се не може прихватити закључак нижестепених судова да би примена посебног гранског колективног уговора представљала орјентационо сврставање у одређену групу занимања и платни

коэффицијент који не одговара стварном стању. Међутим, како због погрешне примене материјалног права и закључка нижестепених судова да тужени приликом обрачуна зарада није био у обавези да непосредно примењује Посебан грански колективни уговор, то је изостала оцена нижестепених судова да ли је усклађивање извршено правилно. Наиме, првостепени суд је одбио предлог туженог за одређивање допунског вештачења, с обзиром да је тужени имао примедбе на начин разврставања тужилаца, сматрајући да треба поћи од послова које су обављали, а не од степена њиховог образовања, па како од правилне оцене ове чињенице зависи правилна примена материјалног права, а стим у вези и висина износа који је тужени у обавези да исплати овим тужиоцима, нижестепене пресуде су морале бити укинуте.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 2. ЗПП укинуо нижестепене одлуке у делу којим су одбијени захтеви тужилаца АА и ГГ за исплату увећане зараде за рад у сменама за период од 05.05.2012. године до 30.04.2013. године, као и у делу у којем је одлучено о трошковима поступка у односу на ове тужиоце, са којих разлога је одлучено као у ставу другом изреке.

У поновном поступку првостепен суд ће утврдити чињенице које су од утицаја на правилну примену материјалног права и одлучити о делу захтева тужилаца АА и ГГ, при томе имајући у виду примедбе из овог решења.

Испитујући дозвољеност ревизије тужилаца ББ и ВВ на основу члана 404. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да нису испуњени услови за одлучивање о ревизији ових тужилаца, као изузетно дозвољеној.

Чланом 404. став 1. ЗПП прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

Тужиоци ББ и ВВ тужбом су тражили исплату разлике у заради по основу сменског рада, па како ови тужиоци нису радили у сменама, то у овом случају нису испуњени услови за примену одредбе члана 404. став 1. ЗПП, са којих разлога је одлучено као у ставу трећем изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије тужилаца ББ и ВВ у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Тужба у овој правној ствари поднета је 27.02.2014. године. Вредност предмета спора побијаног дела за тужиоца ББ је 92.357,49 динара, а за тужиоца ВВ 65.300,98 динара.

Чланом 441. ЗПП прописано је да у парницама из радних спорова ревизија је дозвољена у споровима о заснивању, постојању и престанку радних односа. Ван ових радних спорова ревизија није дозвољена осим уколико се тужба не односи на новчано потраживање, када се примењује општи режим допуштености овог правног лека према вредности спора.

Допуштеност ревизије према вредности спора регулисана је чланом 403. став 3. ЗПП, којим је прописано да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду изнето, као и да се у овом случају не ради о парници из радног спора у смислу члана 441. ЗПП (код којих је ревизија увек дозвољена) иако тужиоци тужбом траже заштиту права из радног односа, јер предмет тражене правне заштите није заснивање, постојање или престанак радног односа, већ се ради о имовинскоправном спору у коме се тужбени захтев односи на новчано потраживање у коме вредност предмета спора побијаног дела правноснажне пресуде за ове тужиоце (који нису јединствени супарничари у смислу члана 210. ЗПП) не прелази динарску противвредност 40.000 евра, то је Врховни касациони суд нашао да је ревизија тужилаца ББ и ВВ недозвољена.

Са напред наведених разлога, на основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу четвртном изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић